

Ismerje meg Magyarkanizsát! - Szerbia legészakibb községét, amely gazdag történelmi örökséggel rendelkezik

A Kárpát-medence lösztalajjal borított rendkívül termékeny síkság, amely több ország területét is felöleli. Ezek között van Szerbia északi része a Vajdaság is. Évszázadokon át ezt a gazdag, jól megművelhető területet különböző nemzetiségű népek telepítették be, akik sajátos módon járultak hozzá a művelődés, oktatás, városrendezés és még a gasztronómia átformálásához is, amelyről Vajdaság igen ismert. Szerbia legészakibb részén, az Észak-bánsági körzetben található Magyarkanizsa község, amely a szakrális létesítmények, káprázatos barokk és szecessziós épületekkel mellett őskori kurgánnal is rendelkezik.

Az impozáns épületeken a barokk és a szecesszió összefonódása látható

Magyarkanizsa építésze a barokk és a szecessziós stílus érezhető hatásaival egy igazi közép-európai város jellegzetességeit mutatja be.

Ókanizsa a XX. század elején, pontosabban 1908-ban kapta meg a városi címet, ami nagyobb hatáskört, valamint gyorsabb és erőteljesebb fejlődést tett lehetővé. Az akkori vezetőség legfontosabb célja az volt, hogy minél rövidebb idő alatt felépüljön az új Városháza, ami három év múlva kész is lett. Ez a Vajdaság egyik legértékesebb szecessziós műemlékének számító épület ma is a községi vezetőség székhelye. Az épületet a budapesti Reiss Zoltán tervezte és az eredeti tervet az anyagi keretek miatt meg kellett változtatnia, illetve le kellett egyszerűsíteni. Reiss Zoltán eredeti terve a szecesszióra jellemző aszimmetrikus, oldaltornyos, arányaiban lenyűgöző, tekintélyt és tiszteletet parancsoló épület volt. A terv egyszerűsített változata nem tartalmazta az épület bal oldalára tervezett órás oldaltornyot és az elsődleges tervhez képest a homlokzat is szerényebb díszítésű lett.

Ami a Városházát főképp különlegessé teszi az a főterre rizalitszerűen kiugró tanácsterem függőleges szalag-ablakai, amelyek díszes bádog-koszorúzatú és geometriailag sima faltükrök.

A budapesti tervező nevéhez más épületek is fűződnek, ilyen a helyi Kincstári Igazgatóság és a Szociális Központ székhelye azaz a valamikori Úri Kaszinó és Takarékpénztár egyemeletes, szecessziós épülete.

Ez a létesítmény még a Városháza építéskor is kiegészítette a piacteret. A téglalap alakú, nyeregtetős, szimmetrikus szerkezetű utcai homlokzatot a három tengelyes középrizalit uralja, fölötte íves vonalú timpanonnal. A homlokzat indákkal, virágokkal és dús hajú női arcokkal díszített, legfelül pedig egy méhkas látható, ami egyben a pénztár szimbóluma volt.

Nem messze van a Komunalac Kommunális Szolgáltató Közvállalat épülete is, amelynek felújított homlokzatán még mindig megvannak az eredeti magyar motívumok, amelyek főleg színes virágminták.

Szagrális épületek monumentalitása

A szagrális épületek közül kettőt emelnénk ki, mégpedig a Szent Órangyalok - római katolikus és a Szent Mihály Arkangyal - pravoszláv templomot.

A két szagrális épület közül az első a XVIII. század második felében, pontosabban 1768-ban épült, majd az 1848/49-es szabadságharc idején leégett, amikor a várost megszállták.

Azonban a Szent Órangyalok - római katolikus templomot néhány év múlva, késő barokk

klasszicista stílusban felújították.

Ezt az épületet a monumentális mérete jellemzi a legjobban, ugyanis 62 méter magas, ami azt eredményezi, hogy dominál a település központjában. Szélessége 15 méter, míg az 5 haranggal ellátott harangtorony 48,5 méter magas. A település lakói joggal nevezik „Nagytemplomnak”.

Az épület környéke sem elhanyagolt, hiszen nagyszámú szoborral rendelkező kertet foglal magába, amelyek közül az 1891-ben emeltetett Szentháromság-szobor a legkiemelkedőbb.

A magyarkanizsai Szent Mihály Arkangyal - szerb ortodox templomot, azok a szerbek építették, akik az 1690-es Nagy vándorlás során erre a vidékre érkeztek, emiatt történelmi szempontból is jelentős épület.

A magyarkanizsai szerb pravoszláv templom krónikája szerint az első templom a Kőrös-patak tiszai torkolatánál állt és vesszéből építették. A régi építmény helyén 1773-ban megkezdődött az új templom építése - a bécsi udvari projekt típus mintájára, szilárd építőanyagból. Építése két évig tartott. Az 1849-es megszállást, ez a templom is elszenvedte és porig égett.

Egyházi források szerint a harmadik épület tulajdonképpen a ma is álló, késő barokk stílusú templom a település központjában, amely a régi templom helyén 1851-ben épült újra. A templom egyhajós épület, mely a zombori templomok típusát követi magas és masszív tornyával, melyen barokk díszítőelemek találhatók és melynek sokkal nagyobb figyelmet szenteltek építői, mint a templom más részeinek. Kívül-belül ötszögletű apszissal, az északi és déli homlokzaton hangsúlyos kóruskiemelkedésekkel van ellátva.

A templombelsőben ma egy szerény faragásokkal ellátott ikonosztáz áll, melyen késő barokk-rokokó stílusú növényi formák és klasszicista elemekkel ellátott oszlopok láthatók.

Visszatérés a távoli múltba

Szerbia egyik legjobb állapotban fennmaradt őskori halma a Kálvária-hegy, amely a község délnyugati részén található.

Ez a katolikus körmenet-zarándoklat kultikus helye, amely a település szélén legtöbbször dombra épült. Természetes magasság hiányában, erre a célra mesterséges dombot készítettek.

Ez a szakrális hely, amely szinte soha nem veszítette el eredeti formáját, nagy méretű. Magassága megközelíti az 5 métert, szélessége pedig meghaladja az 50 métert. Szinte tökéletes kör alakú.

A város katolikus magyarsága a dombhoz vezető út két szélére és a dombot kerülő körút mellé téglastációkat építtetett, amelyek szoborfülkés képoszlopok, oromzatuk pedig kis fakeresztel diszített. A fülkében elhelyezett festmények, ma domborművek mutatják a szenvedéstörténet állomásait.

Magyarkanizsa egy régészeti lelőhellyel is büszkélkedhet. A mai központhoz közel, a Halász téren egy emléktábla található, amelyen három nyelven - latinul, szerbül és magyarul - az „Itt kezdődött Kanizsa” felirat olvasható. Ez jelzi az egykori földvár Cnesa központját.

A középkori okiratos források szerint Kanizsa királyi birtok volt, 1093-ban pedig a pannonhalmi Benedek-rendi apátságához tartozott.

Az említett építmények csak egy részét képezik mindannak, amit ez az észak szerbiai község birtokol. A környéken lévő falumúzeumok, tanyák által megismerhetjük az egykori lakók életmódját és szokásait, de a számos megőrzött kiállítmány által egy teljes képet kaphatunk a Kárpát-medence ezen részén élő népek hagyományairól. Ezenkívül más épületek is ezt teszik ilyen az oromi szélmalom és a mesebeli horgosi Órás Villa is.